

ชนชั้นนำ: นโยบายประชานิยมกับความคาดหวังของชนชั้นกลางตามแนวคิดของนักศึกษา
คณะรัฐศาสตร์

Elites: populist policies and the expectations of the middle class
according to the university student's perspective of the faculty of political
science, Hat Yai University

นุกูล ชื่นฟัก^{1*}, วรลักษณ์ ลลิตศศิวิมล², अब्दुलเราะมะมัน มอลอ³ และสุนิตดา สันบุกา⁴
Nukool Chinfuk^{1*}, Woraluck Lalitsasivimol², Abdulrohman Molo³
and Sunitda Sunbuka⁴

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ผู้ช่วยคณบดี, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Assistant Professor Dr., Assistant Dean, Faculty of Political Science, Hatyai University.

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, คณะบริหารธุรกิจ,
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Assistant Professor Dr., Director of Doctor of Philosophy Program in Business Administration, Hatyai
Business School, Hatyai University.

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

³ Lecturer of Department the Public Administration, Faculty of Political Science, Hatyai University.

⁴ อาจารย์ประจำสาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

⁴ Lecturer of Department of Social Development, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University.

* Corresponding author, E-mail: nukool@hu.ac.th

บทคัดย่อ

ชนชั้นนำ คือ คนจำนวนน้อยที่มีอำนาจ เกิดจากความมั่งคั่ง ร่ำรวย มีตำแหน่งทางการเมือง และ
ได้รับการยอมรับจากสังคม ซึ่งคนส่วนมากเป็นผู้นำของแต่ละกลุ่ม และมีอิทธิพลต่อผู้อื่น คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เปิดสอนรายวิชาชนชั้นนำทางการเมือง ให้กับนักศึกษา สาขาวิชาการเมือง
การปกครอง งานวิจัยนี้ศึกษากับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในระหว่างปีการศึกษา 2560 - 2562 จำนวน
43 คน ในประเด็นชนชั้นนำ: นโยบายประชานิยมกับความคาดหวังของคนชั้นกลาง ตามแนวคิดของ
นักศึกษา จากการสนทนากลุ่ม นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่าชนชั้นกลางระดับกลางเป็นพันธมิตรกับ
ชนชั้นนำมากที่สุด จำนวน 38 คน รองลงมาชนชั้นกลางระดับล่างเป็นพันธมิตรกับชนชั้นนำ จำนวน 3 คน
และชนชั้นกลางระดับสูงเป็นพันธมิตรกับชนชั้นนำจำนวน 2 คน แสดงให้เห็นว่าชนชั้นกลางระดับกลาง
มีความต้องการด้านการพึ่งพาสวัสดิการจากรัฐบาล ดังนั้น พรรคการเมือง เกือบทุกพรรคเสนอนโยบาย
ประชานิยม เพื่อใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง และนำไปสู่การจัดตั้งรัฐบาล นำนโยบายประชานิยมให้กับ
ประชาชนต่อไป เช่น รถเมล์ฟรี รถไฟฟรี 30 บาท รักษาทุกโรค จำนำข้าว เป็นต้น

คำสำคัญ: ชนชั้นนำ, ประชานิยม, ความคาดหวัง

Abstract

Elites is a small number of people with power caused by wealth, political position and accepted by society in which most people are leaders of their group and influence others. Faculty of Political Science, Hatyai University offer the course of political elites to students in politics and government program, this research studied with 43 students registered during the academic year 2017-2019 on the topic Elites: populist policies and the expectations of the middle class according to the university student's perspective. According to focus group, students expressed that middle class is the most ally with the elite by 38 students. Secondly, the lower middle class is allied with the elite, consisting of 3 students and the upper middle class is partnering with elite via 2 students. It shows that the middle class of middle level there is a need for dependency and government welfare. Therefore, almost all political parties propose populism for the election campaign and lead to the establishment of government and bring populist policies to the peoples, such as free buses, free trains, 30 baht to cure all diseases and pledge rice etc.

Keywords: Elite, Populism, Expectation

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในบริบทของสังคมมีผู้คนอยู่หลากหลาย ซึ่งแต่ละกลุ่มมีอิทธิพลต่อความคิดหรืออีกนัยหนึ่งเป็นผู้นำความคิด กระแสความคิดก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ ซึ่งกลุ่มคนดังกล่าวอาจเรียกได้ว่าเป็น ชนชั้นนำ สอดคล้องกับ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2555) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาความแตกกร้าวในสังคมไทยปัจจุบันมีสาเหตุมาจากความแตกกร้าวของชนชั้นนำกันเอง หรือเป็นความแตกกร้าวระหว่างชนชั้นนำกับชนชั้นล่าง ดูเหมือนจะคลี่คลายไปแล้ว เพราะความเห็นส่วนใหญ่ก็คือ มันเป็นทั้งสองอย่าง แต่เป็นทั้งสองอย่างที่ไม่ได้หมายความว่า เป็นโดยไม่เกี่ยวข้องกัน ในทางตรงกันข้ามเกี่ยวโยงกันอย่างแยกไม่ออกทีเดียว ชนชั้นนำไทยซึ่งถืออำนาจบริหารจัดการบ้านเมืองมานานนั้น ไม่ได้ประกอบด้วยกลุ่มเดียวมีแต่กลุ่มใหม่ ๆ แทรกตัวเข้ามาเพิ่มอยู่เสมอ ในขณะที่กลุ่มเก่าบางกลุ่มเคยถูกลดอำนาจและบทบาทลง ก็สามารถกลับมาเถลิงอำนาจได้ใหม่และเพิ่มพูนอย่างต่อเนื่องก็มี ต่างเข้าไปยึดถือการนำร่วมกันบ้าง แข่งกันบ้าง ในองค์กรและสาขาการบริหารจัดการ ทั้งที่เป็นของรัฐที่เป็นเอกชน หรือเป็นพลังทางสังคมหรือวัฒนธรรมที่ทำให้สังคมยอมรับอำนาจบางกลุ่มก็จับมือเป็นพันธมิตรกัน บางกลุ่มก็ต่อต้านบางกลุ่มร่วมกัน พุดง่าย ๆ ก็คือ “การเมือง” การเมืองของชนชั้นนำนั่นเอง ก็สลับซับซ้อนและมีพลวัตในตัวเองไม่ใช่กลุ่มเดิมที่เกาะกันกินหัวชาวบ้านมายาวนานโดยไม่เปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือวิธีการเลย (ณัชชานุช พิษิตธนาร์ตน, ม.ป.ป., นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2555)

การศึกษาทางด้านรัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ คงได้รับรู้ผ่านกระบวนการทางความคิดของคำว่า “ชนชั้นนำ” (Elite) หมายถึง กลุ่มบุคคลระดับแนวหน้าของแต่ละวงการ ทั้งทหาร ตำรวจ ข้าราชการระดับสูง ที่มียศตำแหน่ง นักการเมือง นักธุรกิจ ระดับเศรษฐี นักวิชาการที่มีชื่อเสียงระดับชาติ รวมถึงบุคคลทั่วไป บุคคลสาธารณะที่มีชื่อเสียงทางสังคม พระ ดารา นักร้อง ผู้นำองค์กรต่าง ๆ เป็นต้น (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2554) ในด้านเศรษฐกิจ มีการพูดถึงกติกา หรือโครงการใหม่ ๆ ที่เอื้อให้ “ทุนใหญ่”

ทำลาย “ทุนเล็ก” สร้างเงื่อนไขให้มหาเศรษฐีรวบรวมทรัพย์สินสมบัติของชาติไปไว้ที่ตระกูลตัวเอง คนเล็กคนน้อย คนชั้นกลางต้องขายทรัพย์สินเพื่อประทังความอยู่รอด ในการเมืองอำนาจถูกรวมศูนย์ โดยกลไกของ “นักธุรกิจใหญ่ไม่กี่ตระกูล” เข้าไปชี้หน้า แทรกแซงและบัญชาการอำนาจ โดยผู้ดูแลอำนาจรัฐทำเหมือนไม่รู้เท่ากัน ในสังคมด้วยเรื่องราวที่สะท้อนจิตใจผู้คนที่ชั่วร้ายแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ เรื่องอื่นก็เช่นกัน ต่างคนต่างมุ่งที่จะเอาตัวรอด รักษาสถานะของตัวเองไว้ โดยไม่ใส่ใจกับคุณธรรมการอยู่ร่วมกันน้อยลงเรื่อย ๆ มีการประเมินนับจากนี้โครงสร้างของสังคมไทยหากแบ่งด้วยฐานะทางเศรษฐกิจ “คนจน” อันหมายถึงผู้ที่พึ่งพาตัวเองไม่ได้ ต้องรอขอความช่วยเหลือจากอำนาจรัฐ หรือเจ้าของทุนใหม่เพื่อประคับประคองชีวิตจะมากขึ้น เนื่องจาก “คนชั้นกลาง” จะลดลงเพราะหนทางการทำมาหาได้จะตีบตันไปเรื่อย ๆ เนื่องจาก “ความสามารถในการแข่งขัน” ถูกทำให้สู้ไม่ได้กับ “นายทุนใหญ่” และ “นักลงทุนจากต่างชาติ” ที่ได้รับประโยชน์จากกติกาใหม่ ๆ ที่อำนาจรัฐเอื้อให้ “คนชั้นกลาง” มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนา ก่อนหน้านั้นมีการสรุปว่า “ความมั่นคงของประชาธิปไตย” ขึ้นอยู่กับสัดส่วนคนชั้นกลางในสังคม ในประเทศนั้น หากจะทำให้ประชาธิปไตยมีเสถียรภาพ จะต้องเพิ่มจำนวนของคนชั้นกลางให้มาก ๆ เพราะเมื่อเป็นคนชั้นกลางแล้ว คน ๆ นั้นจะมีความคิด “ปกป้องสิทธิของตัวเอง” ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญ “ความเชื่อมั่นในประชาธิปไตย” พ้นจากสังคมแบบคนส่วนใหญ่รอการอุปถัมภ์ ซึ่งทำให้ง่ายต่อความคิดยินยอมให้ตัวเองถูกละเมิดสิทธิเพื่อแลกกับโอกาสที่จะได้รับการอุปถัมภ์ ท้ามองกันว่า ยุคสมัยที่คนชั้นกลางถูกทำให้ล้มตายจาก ต้องกลับไปเป็นคนในชนชั้นรอการอุปถัมภ์จะก่อความชอบธรรมให้เห็นว่า “ประชาธิปไตย” ที่หัวใจอยู่ที่ความเท่าเทียมในสิทธิและเสรีภาพ มามีความจำเป็น คำว่า “ชนชั้นกลาง” โดยความหมายดั้งเดิม หมายถึง ชนชั้นที่อยู่ระหว่างชนชั้นล่างและชนชั้นสูงของสังคม ประกอบอาชีพการค้ารวมถึงผู้ประกอบการวิชาชีพอิสระ มีการศึกษา มีการรวมตัวเพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะการวิพากษ์วิจารณ์สถานะทางสังคมที่ดำเนินการอยู่ในขณะนั้น ปัจจัยบ่งชี้ที่ทำให้ชนชั้นกลางมีความแตกต่างจากชนชั้นในสังคม คือ สถานะทางเศรษฐกิจ รายได้ อาชีพ รวมถึงโอกาสในการเลื่อนชั้นทางสังคม (สุชาติ ศรีสุวรรณ, 2563, Robinson, 1995, สังคีต พิริยะรังสรรค์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2536) เมื่อพิจารณาบทบาทของชนชั้นนำ ชนชั้นกลาง ตลอดจนแนวคิดของนักวิชาการและมองย้อนกลับไปถึงการเรียนการสอนในเชิงบูรณาการ โดยคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ปัจจุบันมีนักศึกษา ปี 1-ปี 4 จำนวน 290 คน มี 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารจัดการท้องถิ่น

ผู้วิจัยสนใจศึกษาเฉพาะกรณี นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 401-422 ชนชั้นนำและผู้นำทางการเมือง ในปีการศึกษา 2560-2562 จำนวน 43 คน เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม ทวนสอบ ตลอดจนพัฒนาปรับปรุงในรายวิชาให้ทันเหตุการณ์ทั้งในอดีตและจนถึงปัจจุบัน พร้อมเรียนรู้ทฤษฎีสู่การปฏิบัติให้เป็นศาสตร์เชิงบูรณาการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาปรับปรุงรายวิชา ชนชั้นนำและผู้นำทางการเมือง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. กลุ่มนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ชนชั้นนำและผู้นำทางการเมืองได้รับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในด้านชนชั้นนำ นโยบายประชานิยม ชนชั้นกลาง ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ
2. เพื่อพัฒนาปรับปรุง รายวิชา ชนชั้นนำและผู้นำทางการเมืองให้ทันเหตุการณ์ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน
3. เพื่อเป็นบริบทในการศึกษา ค้นคว้า วิจัยด้านรัฐศาสตร์สาขา การเมืองการปกครอง
4. มหาวิทยาลัยต่าง ๆ คณะต่าง ๆ สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในเชิงการศึกษา การเมือง เป็นต้น

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชนชั้นนำ

แนวคิดชนชั้นนำ (Elitism) มีฐานมาจากการขยายตัวของประชาธิปไตยใน ตะวันตกตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 19 เป็นแนววิเคราะห์สำคัญในการศึกษารัฐศาสตร์ โดยมีฐานความคิดว่า อำนาจทางการเมืองจะอยู่ในมือของคนกลุ่มน้อยเพียงไม่กี่คนที่มีบทบาทในการตัดสินใจทางการเมือง ที่เรียกว่า ชนชั้นนำหรือชนชั้นปกครอง นักปรัชญาคนสำคัญในสำนักนี้ได้แก่ Vilfredo Pareto (1935), Gaetano Mosca (1939), Harold D. Lasswell และ Daniel Learner ซึ่งได้พัฒนาแนวคิดนี้ขึ้นให้มีลักษณะเป็นทฤษฎีที่ทันสมัยขึ้นในต้นศตวรรษที่ 20 (ณัชชานูช พิชิตนารัตน์, ม.ป.ป.)

การศึกษาแนวคิดชนชั้นนำในระดับชาติ นักคิดที่มีชื่อเสียงในยุคหลังที่สำคัญคือ ซี.ไรท์ มิลล์ (C. Wright Mills) ซึ่งให้ความเห็นว่าสังคมอเมริกาอยู่ ภายใต้ความครอบครองของปัจเจกชนจำนวนมากที่พ้นคน ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับ นักคิดก่อนหน้านี้ ที่ว่าชนชั้นนำคือ ผู้นำทางเศรษฐกิจ ผู้นำทางการเมือง และกลุ่ม ผู้นำทางทหาร โดยสามกลุ่มนี้ (ข้าราชการ ทหาร และนักธุรกิจ) เรียกว่า ชนชั้นนำทางอำนาจ (Power Elite) โดยผู้นำทางด้านเศรษฐกิจมีบทบาทและความสำคัญมากกว่าผู้นำทางด้านอื่น ๆ (เบญจวรรณ บุญโทแสง, 2550 อ้างถึงใน ณัชชานูช พิชิตนารัตน์, ม.ป.ป.)

ลักษณะของชนชั้นนำ (Elite) (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2554)

ชนชั้นนำ คือ คนจำนวนน้อยที่มีอำนาจเกิดจากความมั่งคั่ง ร่ำรวย มีตำแหน่งทางการเมืองและได้รับการยอมรับจากสังคม ซึ่งคนส่วนมากเป็นผู้นำของแต่ละกลุ่มและมีอิทธิพลต่อผู้อื่น

ลักษณะของชนชั้นนำ (Elite) และความแตกต่างจากมวลชน (Mass)

1. ชนชั้นนำเป็นคนจำนวนน้อยที่มีอำนาจในสังคม และมีอิทธิพลต่อคนส่วนใหญ่ ชนชั้นนำจะมีอิทธิพลต่อคนส่วนใหญ่ ชนชั้นนำจะเป็นผู้ทำหน้าที่จัดสรรที่มีคุณค่าในสังคม ในขณะที่คนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย
2. คนจำนวนน้อยที่มีอำนาจนี้ไม่ใช่ตัวแทนของปวงชนส่วนมากที่แท้จริง แต่จะคิดมาจากชนชั้นในระดับสูงในสังคม
3. ชนชั้นนำมีค่านิยมร่วมกัน มีลักษณะที่เหมือนกัน ซึ่งเป็นค่านิยมพื้นฐานของสังคมที่คนส่วนใหญ่ตั้งเป็นเป้าหมายที่อยากจะได้และอยากจะเป็น ชนชั้นนำจะทำหน้าที่ปกป้องค่านิยมพื้นฐานของสังคม
4. ชนชั้นนำ มีความกระตือรือร้น เข้มแข็ง รวมกลุ่มเหนียวแน่น มีอิทธิพลจากคนส่วนใหญ่ แต่คนส่วนใหญ่จะเป็นฝ่ายนำได้รับอิทธิพลจากชนชั้นนำมากกว่า
5. นโยบายของรัฐบาลมิได้สะท้อนความต้องการของคนส่วนใหญ่แต่จะสะท้อนความต้องการชนชั้นนำมากกว่า การเปลี่ยนแปลงนโยบาย จะเป็นไปในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป โดยหลีกเลี่ยงการใช้กำลังหรือการปฏิวัติอย่างรวดเร็ว

นิยามชนชั้นนำ แบ่งตามกลุ่ม

1. สถาบันตามประเพณี ได้แก่ สถาบันสงฆ์ และสถาบันพระมหากษัตริย์ (องคมนตรี, ทูนาขนาดใหญ่, บริษัท, ข้าราชการระดับสูง, กองทัพ, ทหาร, ตำรวจ เป็นต้น)

2. ชนชั้นกลาง ได้แก่ พันธมิตรของชนชั้นนำ ชนชั้นกลางแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลาง ระดับล่าง โดยที่ระดับกลางเป็นพันธมิตรกับกลุ่มชนชั้นนำมากที่สุด กลุ่มนี้มีการศึกษาตั้งอยู่ในเศรษฐกิจสมัยใหม่เป็นส่วนใหญ่ กลุ่มคนเหล่านี้จบมหาวิทยาลัย ขายทักษะเฉพาะด้านและเป็นตัวกระตุ้นความเจริญของบ้านเมืองในเศรษฐกิจสมัยใหม่ มีกำลังซื้อสูงมาก

กลุ่มชนชั้นกลางระดับกลาง จะใช้ประโยชน์ตามสื่อได้สูงที่สุด (โทรทัศน์, วิทยุ, ป้าย, Facebook) เมื่อควบคุมเสียง ได้มากแต่อาจทำให้เป็นคู่อริกับสื่อได้ เช่น กรณีภาพผู้หญิงเปลือยอกที่สโลมในช่วงสงกรานต์ ปี 54 เหตุการณ์ดังกล่าว จะขัดกับวัฒนธรรมชนชั้นกลาง โดยที่เราไม่ต้องทำอะไร สื่อจะโจมตีเองทันที กล่าวคือ วัฒนธรรมชนชั้นกลางระดับกลางนี้จะครอบงำคนทั้งสามคนโดยผ่านสื่อ นอกจากนี้ยังเป็นกลุ่มคนที่มีอิทธิพลด้านการศึกษาเขาเหล่านั้นคือ อาจารย์ในมหาวิทยาลัย, ครูในโรงเรียนมัธยม, ผู้บริหารการศึกษาในเมือง จุดอ่อนของคนชั้นกลางระดับกลาง คือ การจัดการองค์กรไม่เป็นและต้องพึ่งรัฐสูงมาก เช่น การจัดการขยะในหมู่บ้าน ชนชั้นกลางจะไม่ทำการต้องรอให้รัฐบาลมาจัดการทั้ง ๆ ที่ชนชั้นนำกล้านั้นห่วงใยต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ชนชั้นกลางระดับกลาง จึงอยากที่จะรักษารับไว้ภายใต้การควบคุมของตนเองสูงมาก รัฐบาลหลายยุคจึงต้องใช้นโยบายประชานิยม โดยประชานิยมคือ แนวคิดและกิจกรรมทางการเมือง ที่มีลักษณะมุ่งเน้นไปที่การให้ประชาชนชั้นล่าง หรือคนยากจน หรือคนชั้นกลางที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ การเคลื่อนไหวของนักการเมืองมีแนวทางประชานิยม อาศัยวิธีการแจกจ่ายและอุดหนุน เพื่อให้เป็นฐานเสียงมาสนับสนุน ได้รับชัยชนะและอำนาจทางการเมือง ซึ่งเป็นการหวังผลทางการเมืองจากการหาเสียงของการใช้นโยบายต่าง ๆ โดยเริ่มต้น จากนโยบายในสมัย พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร นโยบายประชานิยมทำให้เกิดความมั่นใจรู้สึกรู้ว่าจะได้บริการของรัฐแบบที่เขาเคยต่อไป เช่น 30 บาทรักษาทุกโรค, รถเมล์-รถไฟฟ้าฟรี, จำนำข้าว เป็นต้น

3. ชนชั้นล่าง เนื่องจากชนชั้นกลางระดับกลาง เป็นผู้วางมาตรฐานผ่านการศึกษาและสื่อ ฉะนั้นจึงส่งอิทธิพลลงมายังคนชั้นล่าง คนริเริ่มขยับตัวในทางเศรษฐกิจ มีหน้ามีตา มีเงินมากขึ้น ชาวบ้าน ผู้ขายแรงงาน สิ่งที่เขาเข้ามาคือ มาตรฐานของชนชั้นกลาง เช่น ดูละคร เรื่องเดียวกัน วัฒนธรรมที่เป็นผู้สร้างมาตรฐานสิ่งดีงาม ถูกผิด หรืออะไรก็แล้วแต่ให้สังคม คนที่ขยับตัวเองเป็นแบบอย่างของการมีชีวิตในอุดมคติของคนอื่น ๆ ที่กำลังก้าวขึ้นมา

กติกาทหารการเมืองชนชั้นนำ เมื่อรวมพันธมิตรและชนชั้นนำต่าง ๆ ในสังคมไทยแล้วยังมีน้อยมาก ประเมินว่าไม่เกิน 25% ไม่ว่าจะเป็ชนชั้นกลางระดับกลาง และชนชั้นนำมารวมกัน ก็ไม่เกิน 25% ถึงแม้ว่าจะมีจำนวนน้อย ทว่าการเมืองไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2475 ก็เป็นการเมืองของชนชั้นนำไม่ใช้การเมืองของคนทั่วไป การเมืองไทย คือการแบ่งสรรทรัพยากรให้ลงตัวในกลุ่มชนชั้นนำกับชนชั้นกลางระดับกลางขึ้นไป คือ พันธมิตรของตนเอง คนชั้นกลางต้องการ 3 อย่าง มีงานวิจัยของนักเศรษฐศาสตร์ศึกษาประเทศกำลังพัฒนา 13 ประเทศทั่วโลก ไม่รวมประเทศไทย พบว่าคนชั้นกลาง ระดับกลาง และระดับล่าง มีความใฝ่ฝันในชีวิต 3 อย่าง

1. เข้าถึงทุน (กู้เงิน)
2. มีสุขภาพดี
3. การศึกษาของบุตรหลาน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประชานิยม

วรวรรณ ธีบุญสัญญาชัย (2547) ได้ให้คำจำกัดความของประชานิยมว่า เป็นนโยบายที่ได้รับจากการสนับสนุนจากประชาชน โดยมีการใช้นโยบายการคลังที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และมาตรการการจัดสรรทรัพยากรใหม่ เพื่อขยายการบริโภคของประชาชน โดยเชื่อว่าเมื่อเศรษฐกิจมีการเจริญเติบโต ประชาชนก็จะมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

วิษณุ บุญมาร์ตัน (2549) ได้กล่าวไว้ว่า ประชานิยมเป็นนโยบายที่ยึดหลักความนิยมของประชาชนเป็นสำคัญ โดยประชานิยมมาจากสองคำ คือ ประชาชนและความนิยม ดังนั้น ประชาชนนิยมจึงหมายถึง ความพึงพอใจของประชาชนในประเทศนั้น ๆ โดยมักจะแสดงออกมาในรูปแบบของคะแนนเสียงสนับสนุน ซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลแต่ละประเทศปรารถนา จึงต้องพยายามนำนโยบายมาใช้เพื่อให้เกิดความพึงพอใจและมอบสิ่งที่รัฐบาลแสวงหา ซึ่งก็คือ เสียงสนับสนุนนั่นเอง

อเนก เหล่าธรรมทัศน์ (2549) ได้ให้ความหมายของประชานิยมในนัยที่กว้างครอบคลุม คือ ความคิดหรือการเคลื่อนไหว หรือขบวนการที่ให้ความสำคัญกับประชาชน ซึ่งมักจะหมายถึง คนชั้นล่างหรือสามัญชนที่ไม่ใช่ชนชั้นนำหรือชนชั้นปกครอง ให้คุณค่าและให้ความสำคัญกับประชาชน คนชั้นล่างคนทั่วไป โดยมุ่งเอาความนิยม การสนับสนุนจากประชาชน คนยากจน หรือกลุ่มคนธรรมดาและบางครั้งก็วิจารณ์ชนชั้นนำ ชนชั้นปกครอง คนชั้นสูง คนร่ำรวย หรือแม้แต่คนชั้นกลางควบคู่ไปด้วย

นันทวุฒิ พิพัฒน์เสรีธรรม (2551) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประชานิยมว่ามีการถูกใช้มาเป็นเวลานานในแวดวงวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์และการเมือง โดยส่วนใหญ่จะถูกนำมาใช้ในการสื่อหรืออธิบายถึงแนวคิดและนโยบายทางการเมือง โดยส่วนใหญ่จะถูกนำมาใช้ในการสื่อสารหรืออธิบายถึงแนวคิดนโยบายทางการเมืองโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศละตินอเมริกาที่มีลักษณะในการมุ่งเน้นไปที่การใช้ประชาชนชั้นล่างมาเป็นฐานในการสนับสนุนเพื่อชัยชนะและอำนาจทางการเมือง ซึ่งความหมายจะเป็นไปในทางแง่ลบมากกว่าแง่บวก อย่างไรก็ตาม บริบทของความหมายนั้นก็มีความหลากหลายและแตกต่างกันไปตามปัจจัยของเวลา สถานที่ และสถานการณ์

Knight (1998) ได้อธิบายว่า ประชานิยมเป็นลักษณะการปกครองที่ปวงชนเป็นฐานอำนาจของผู้นำที่มีบารมี ซึ่งการปกครองแบบนี้เกิดขึ้นในช่วงที่มีวิกฤต แต่ไม่ได้เชื่อมโยงไปมากกว่าบารมีของผู้นำที่ไม่เกี่ยวกับศีลธรรม ซึ่งประชานิยมไม่ได้มีสาระทางทฤษฎีมากไม่เหมือนกับลัทธิ เช่นศักดินา (Feudalism) ทุนนิยม (Capitalism) เสรีนิยม (Liberalism) หรืออนุรักษนิยม (Conservation)

Skolkay (2000) กล่าวว่า ประชานิยมเป็นรูปแบบหนึ่งของการใช้โวหารและการเมืองของการเป็นศัตรูกันเป็นอย่างมาก นักการเมืองจะนำเสนอปัญหาให้เข้าใจง่ายทำให้เหมือนแก้ไขได้ง่าย ๆ บางทีก็เป็นนามธรรม แต่ส่วนมากจะแก้ปัญหารจริงไม่ได้ นักการเมืองประชานิยมจะแสดงออกว่าตนเองเป็นคนธรรมดาที่เข้าใจประชาชน เพื่อเปรียบเทียบกับผู้นำอื่นที่คอร์รัปชัน ไม่มีความสามารถหรือไม่เหมาะสมที่จะปกครอง ประชานิยมปฏิเสธการปฏิบัติที่ใช้ความรุนแรงซึ่งอาศัยการสนับสนุนจากประชาชนและทำตามกฎเกณฑ์พื้นฐานของประชาธิปไตยรวมทั้งเศรษฐกิจแบบตลาด ผู้นำแสดงบทบาทการตัดสินใจโดยใช้พรรคการเมืองที่ชนะการเลือกตั้ง เมื่อมองด้านอุดมการณ์แล้ว ประชานิยมปฏิเสธอุดมการณ์ทุกอย่างโดยอ้างว่าอุดมการณ์ที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอกับสังคม จึงมุ่งหาอุดมการณ์ของตัวเองที่เป็นตัวเลือกใหม่ ทำให้ผู้นำยึดถือหลักประโยชน์นิยม มุ่งแสวงหาโอกาสและทำสิ่งต่าง ๆ ที่แปลกใหม่ แต่ในที่สุดการเมืองเป็นเผด็จการซึ่งมากน้อยบ้างแตกต่างกันไป ประชานิยมมีลักษณะเด่นอีกอย่างคือ การขาดความคิดที่มั่นคงและชัดเจน หรือมีอุดมการณ์และนโยบายที่มั่นคงในระยะยาว

นโยบายประชานิยมในละตินอเมริกา

ประชานิยมเป็นนโยบายที่เริ่มขึ้นในละตินอเมริกา ช่วงปี ค.ศ.1920-1930 โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน อาร์เจนตินา ที่เรียกกันว่ากระบวนการปกครอง ที่มาจาก ลัทธิเปโรง (Peronism) เป็นแนวความคิดที่นำ ชาตินิยม สังคมนิยม และประชาธิปไตยแบบอำนาจนิยม เข้ามารวมกัน โดยเป็นแนวความคิดของนายพล ฮวน เปรองในช่วงสมัยที่ได้รับอำนาจขึ้นมาปกครองประเทศอาร์เจนตินา ในปี ค.ศ. 1945 กระบวนการ ปกครองดังกล่าวเป็นกระบวนการที่มีผู้นำสูงสุดที่โดดเด่น มีบารมี เป็นที่จับตาของประชาชน และมี นโยบายส่งเสริมหรือสงเคราะห์ประชาชนชั้นล่างโดยเฉพาคนยากจนในเมือง รวมทั้งกรรมการ ซึ่งใช้คนชั้น ล่างเป็นฐานเสียงและฐานนโยบายมุ่งเน้น การสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างผู้นำกับประชาชน และ ผู้นำมักใช้ถ้อยคำ ภาษา สำนวน และมารยาทแบบคนชั้นล่างในการสื่อสารหรือสัมพันธ์กับประชาชน การ ขึ้นสู่อำนาจของผู้นำนั้นอาศัยแนวนโยบายและอาศัยความโดดเด่นของผู้นำซึ่งมาสมัครรับเลือกตั้ง ประธานาธิบดี มีการระดมการสนับสนุนจากกรรมกรผู้ใช้แรงงานและคนยากไร้ในเมืองเป็นสำคัญ โดยทั่วไปประเทศละตินอเมริกาที่เป็นประชานิยมนั้นล้วนมีรัฐแทรกแซงหรือชี้นำเศรษฐกิจเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการเอางบประมาณของรัฐมาสนับสนุน ส่งเสริม คนชั้นล่างอย่างชัดเจน แทนที่จะปล่อยให้ ระบบตลาดทำหน้าที่บ่งสรรรายได้และสวัสดิการแก่สังคมเอง (ณภัทร สุมาทัย และคณะ, 2552 อ้างถึงใน นุกูล ชื่นพิก และวรลักษณ์ ลลิตศศิวิมล, 2558)

การนำนโยบายประชานิยมมาใช้ในมุมมองหนึ่งอาจเป็นสิ่งที่ดีเพราะเป็นการช่วยเหลือประชาชนที่ ยากจนและเป็นการสร้างเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคม (Social safety net) อย่างไรก็ตามมีข้อสงสัย และข้อถกเถียงต่อการนำเสนอนโยบายในลักษณะดังกล่าวหลายประการในประเด็นเรื่องความเป็นไปได้ และความยั่งยืนของโครงการต่าง ๆ ตลอดจนผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นตามมา ซึ่งจะพิจารณาถึง ผลกระทบที่มีต่อด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านสังคม (นันทวุฒิ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2551) ดังนี้

1. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ในการดำเนินนโยบายต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้เงิน ซึ่งอาจดำเนินการโดย การกู้ยืมเงินทั้งในและต่างประเทศ หรือใช้วิธีการเรียกเก็บภาษีเพิ่มขึ้น ภายใต้เงื่อนไขพื้นฐานเหล่านี้เมื่อ รัฐบาลประชานิยมเข้ามามีอำนาจก็จะริบดำเนินนโยบายประชานิยมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นไปใน ด้าน การกระจายรายได้ การสร้างงาน และการเร่งอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ซึ่งการ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและผลกระทบจากนโยบายประชานิยมสามารถแบ่งได้เป็น 4 ระยะคือ

ระยะที่ 1 นโยบายประชานิยมทางด้านเศรษฐกิจมหภาคต่าง ๆ ล้วนประสบความสำเร็จตาม เป้าหมาย กล่าวคือ เศรษฐกิจขยายตัว อัตราค่าจ้างที่แท้จริงและอัตราการจ้างงานเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูง เงินเพื่อยังไม่เป็นปัญหาในระบบเศรษฐกิจเนื่องจากการใช้งานมาตรการควบคุมราคาต่าง ๆ และการขาด แคลนสินค้าสามารถแก้ไขได้ด้วยการนำเข้าจากต่างประเทศ การลดลงของสินค้าคงคลังและการนำเข้า สินค้าจากต่างประเทศทำให้ช่วยรองรับความต้องการใช้จ่ายมวลรวมที่ขยายตัวขึ้นโดยไม่ทำให้อัตราเงิน เพื่อสูงขึ้น

ระยะที่ 2 เศรษฐกิจของประเทศเริ่มประสบปัญหา โดยสาเหตุส่วนหนึ่งนั้นมาจากการขยายตัวอุปสงค์ต่อสินค้าภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นสูงขึ้นเกินกว่าที่จะตอบสนองได้ลอีกส่วนหนึ่งนั้นมาจากการลดลง ของเงินในต่างประเทศ ซึ่งในช่วงนี้อัตราเงินเพื่อจะเพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมาก และค่าจ้างก็เพิ่มขึ้นสูงด้วย ทั้งนี้เนื่องมาจากการดำเนินนโยบายอุดหนุนต่าง ๆ ทำให้สถานการณ์การขาดดุลงบประมาณของรัฐบาล เริ่มรุนแรงขึ้น

ระยะที่ 3 การขาดแคลนและอัตราเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก เงินตราต่างประเทศต่าง ๆ ประเทศไหลออกจากประเทศทำให้ปัญหาการขาดดุลงบประมาณของรัฐบาลยิ่งทรุดหนักลง เนื่องจากการเก็บภาษีได้น้อยลงในขณะที่ยังต้องดำเนินโครงการอุดหนุนต่าง ๆ รัฐบาลจึงจำเป็นต้องแก้ไขด้วยการลดการอุดหนุนต่าง ๆ ที่เคยใช้มาก็เริ่มที่จะล้มเหลว ส่งผลให้ความมั่นคงของรัฐบาลตกอยู่ในสถานะที่อันตราย

ระยะที่ 4 การล่มสลายของรัฐบาลประชานิยม โดยในขั้นรุนแรงนั้นอาจจะเกิดจากการใช้กำลังในการล้มล้างรัฐบาลประชานิยม นโยบายรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจถูกนำมาใช้ การเข้าโครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจภายใต้เงื่อนไขของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) การเข้ามาบริหารงานรัฐบาลใหม่จะต้องเป็นไปด้วยความลำบาก อัตราค่าจ้างที่แท้จริงลดลงอย่างมากยิ่งกว่าในช่วงการบริหารงานของรัฐบาลประชานิยม ปัญหาต่าง ๆ จะต้องใช้เวลานานในการแก้ไขเนื่องจากจากไหลออกนอกประเทศของเงินทุนและความไม่มั่นใจของนักลงทุน

2. ผลกระทบทางด้านการเมือง ฐานเสียงของประชาชนถือเป็นสิ่งสำคัญในการเข้าสู่อำนาจและการสร้างความชอบธรรมในการบริหารประเทศ ดังนั้นพรรคการเมืองจึงต้องพยายามหาหนทางต่าง ๆ ในการเอาชนะใจประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนเสียงสนับสนุนส่วนใหญ่ ในประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งระดับการศึกษาของประชาชนยังไม่สูงนัก ประกอบกับการทำงานของสื่อมวลชนที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ การนำนโยบายประชานิยมมาใช้ก็อาจจะประสบความสำเร็จได้ง่าย เนื่องจากประชาชนไม่รู้เท่าทันถึงผลเสียของนโยบายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างสมบูรณ์ทำให้เกิดการตัดสินใจผิดพลาด

การนำนโยบายประชานิยมมาใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้พรรคไทยรักไทยได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งเหนือพรรคการเมืองอื่นและทำให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ก้าวขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งดุดยธรรมชาตินักการเมืองนั้นเข้ามามีอำนาจแล้วก็ย่อมอยากให้อยู่ในอำนาจให้นานที่สุด ดังนั้นการเข้ารักษาคะแนนเสียงสนับสนุนจากประชาชนถือเป็นเรื่องสำคัญ

3. ผลกระทบทางด้านสังคม อาจมีทั้งในด้านบวกและลบ ซึ่งผลกระทบในด้านบวกนั้นนโยบายประชานิยมได้ทำให้ประชาชนที่มีฐานะยากจนไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรหรือผู้ใช้แรงงานได้รับความช่วยเหลือและมีความสำคัญมากขึ้นในสังคมและการเมือง ดังนั้นการที่พรรคไทยรักไทยนำนโยบายประชานิยมต่าง ๆ มาใช้เพื่อสร้างฐานเสียงทางการเมืองจนประสบความสำเร็จ จึงทำให้พรรคการเมืองต่าง ๆ หันมาให้ความสำคัญและพยายามเสนอนโยบายต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นไปที่ประชาชนกลุ่มนี้เป็นหลัก ทำให้ประชาชนกลุ่มนี้ได้รับความสนใจและการช่วยเหลือมากขึ้น สำหรับผลกระทบในด้านลบนั้น นโยบายประชานิยมอาจทำให้สังคมอ่อนแอ ประชาชนขาดความพยายามในการพัฒนาและช่วยเหลือตนเอง รอคอยแต่ความช่วยเหลือจากรัฐบาลเพียงอย่างเดียว ซึ่งสาเหตุดังกล่าวนี้เกิดจากการที่นักการเมืองหวังจะได้คะแนนเสียงและชัยชนะทางการเมืองโดยเร็ว ทำให้นโยบายประชานิยมถูกนำไปใช้โดยขาดความพร้อมและไม่มี การสร้างพื้นฐานความรู้ความเข้าใจที่ดีกับประชาชนเสียก่อน หลาย ๆ โครงการจึงเป็นลักษณะของการนำเงินของรัฐไปให้เพื่อแลกกับคะแนนเสียงและสร้างทัศนคติของการเป็นผู้รอรับอย่างเดียว เช่น โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโครงการธนาคารประชาชน โครงการพักชำระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย โดยหลักการในด้านของผลกระทบทางลบนั้น นโยบายประชานิยมอาจทำให้สังคมอ่อนแอ ประชาชนขาดความพยายามในการพัฒนาและช่วยเหลือตนเอง รอคอยแต่การหยิบยื่นความช่วยเหลือจากรัฐบาลเพียงอย่างเดียว ซึ่งสาเหตุเหล่านี้เกิดจากการที่นักการเมืองหวังว่าจะได้คะแนนเสียงและชัยชนะทาง

การเมืองโดยเร็ว ทำให้นโยบายประชานิยมถูกนำไปใช้โดยขาดความพร้อมและไม่มีการสร้างพื้นฐานความรู้ความเข้าใจที่ดีให้กับประชาชนเสียก่อน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. กิจกรรมสนทนากลุ่ม กับนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์สาขาวิชาการเมือง การปกครอง ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ชนชั้นนำและผู้นำทางการเมือง ระหว่างปีการศึกษา 2560-2562 จำนวน 43 คน จากการเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนการสอนของนักศึกษา
2. ให้คำแนะนำ Quiz และการค้นหาข้อมูล ทางเอกสารทางสื่อออนไลน์ และการศึกษานอกห้องเรียนตามอรรถาธิบาย

ตารางที่ 1 จำนวนนักศึกษาที่แสดงความคิดเห็น ของชนชั้นนำ ควรเป็นพันธมิตรกับชนชั้นใด ระหว่างปีการศึกษา 2560-2562

ลำดับ	ระดับชนชั้น	จำนวนนักศึกษาที่แสดงความคิดเห็น / ชนชั้นนำเป็นพันธมิตรกับชนชั้นใด								จำนวนนักศึกษา
		เทอม 1/60	เทอม 2/60	เทอม 3/60	เทอม 1/61	เทอม 2/61	เทอม 3/61	เทอม 1/62	เทอม 2/62	
1	ชนชั้นนำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	ชนชั้นกลาง (ระดับสูง)	1	-	1	-	-	-	-	-	2
3	ชนชั้นกลาง (ระดับกลาง)	10	-	5	8	-	3	4	8	38
4	ชนชั้นกลาง (ระดับล่าง)	1	-	-	-	-	-	1	1	3
5	ชนชั้นล่าง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	รวมทั้งหมด	12	-	6	8	-	3	5	9	43

สรุปผลการวิจัย

ชนชั้นนำ: นโยบายประชานิยมกับความคาดหวังของชนชั้นกลางตามแนวคิดของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ชนชั้นนำและผู้นำทางการเมือง ในระหว่างปีการศึกษา 2560-2562 ในประเด็นความคิดเห็นของชนชั้นนำควรเป็นพันธมิตรกับชนชั้นใด โดยมีระดับชนชั้นนำ ประกอบด้วย 1. ชนชั้นนำ 2. ชนชั้นกลาง (ระดับสูง) 3. ชนชั้นกลาง (ระดับกลาง) 4. ชนชั้นกลาง (ระดับล่าง) 5. ชนชั้นล่าง โดยนักศึกษาได้เรียนรู้ ระดับชนชั้นนำทั้งในทฤษฎี และภาคปฏิบัติ จากตำรา เอกสาร งานวิจัย การค้นคว้าอิสระทางความคิดเห็น และสื่อสังคมทางออนไลน์ทุกช่องทาง การสนทนากลุ่ม (Focus group) ของนักศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า

ชนชั้นกลางระดับกลางเป็นพันธมิตรกับชนชั้นนำมากที่สุด เมื่อศึกษาในรายละเอียด จากตารางที่ 1 นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน รายวิชา 401-422 ชนชั้นนำและผู้นำทางการเมือง แสดงความคิดเห็นว่าชนชั้นนำเป็นพันธมิตรกับชนชั้นกลางระดับสูง จำนวน 2 คน ในเทอมที่ 1/60 และ 3/60 และ แสดงความคิดเห็นว่าชนชั้นนำเป็นพันธมิตรกับชนชั้นกลางระดับล่างจำนวน 2 คน ในเทอมที่ 1/60 และ 2/62 ส่วนนักศึกษา แสดงความคิดเห็นว่าชนชั้นนำ เป็นพันธมิตรกับชนชั้นกลาง ระดับกลางมากที่สุด จำนวน 38 คน ในเทอมที่ 1/60, 3/60, 1/61, 3/63, 1/62 และ 2/62 สำหรับเหตุผลใดที่ชนชั้นกลาง ระดับกลาง จึงเป็นพันธมิตรกับชนชั้นนำมากที่สุด เกิดจากชนชั้นกลางระดับกลางต้องการความพึงพาจากรัฐบาลสูงมาก เช่น ต้องการสวัสดิการจากรัฐบาล เช่น สวัสดิการ รถเมล์ฟรี รถไฟฟ้าฟรี เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ค่ารักษาพยาบาลไม่แพง (30 บาทรักษาทุกโรค) เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2555)

อภิปรายผล

เมื่อภาพรวมชนชั้นนำเป็นพันธมิตรกับชนชั้นกลางมากที่สุด ชนชั้นนำมีมากด้วยนักการเมือง พรรคการเมืองเกือบทุกพรรคจึงหาแนวทางในการโน้มน้าวให้ชนชั้นกลางเข้ามามีส่วนในกิจกรรมทางการเมือง เข้ามาเลือกตั้งเลือกพรรคการเมืองของตนเอง ด้านนโยบายประชานิยม populism ซึ่งความหมายของประชานิยม มีนักวิชาการ ให้แนวคิดเกี่ยวกับประชานิยมไว้ ว่าประชานิยมในนัยที่กว้างครอบคลุม คือ ความคิดหรือการเคลื่อนไหว ให้ความสำคัญกับประชาชน ซึ่งมักจะหมายถึง คนชั้นล่างหรือสามัญชน (ชนชั้นล่าง) ที่ไม่ใช่ชนชั้นปกครอง (ชนชั้นนำ) (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2549) ประเด็นนี้เอง ทำให้พรรคการเมือง เกือบทุกพรรค นำนโยบายประชานิยมมาใช้ในทางการหาเสียง เลือกตั้งพรรคการเมือง ของตนเองโดยเฉพาะ นโยบายประชานิยมในสมัยพรรคไทยรักไทย ที่มี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นำมาใช้ในการหาเสียง และได้รับชัยชนะจัดตั้งรัฐบาลเพื่อเข้ามาบริหาร โดยนำการให้บริการของรัฐในรูปแบบต่าง ๆ มาให้กับประชาชน เช่น 30 บาทรักษาทุกโรค เรียนฟรี รถเมล์-รถไฟฟ้าฟรี จำนำข้าว เป็นต้น มาถึงในยุคการบริหารบ้านเมืองของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ก็มีแนวคิดประชานิยม นำมาใช้หรืออีกนัยหนึ่ง อาจเรียกได้ว่า ประชาธิปไตย ก็เป็นไปได้

ข้อเสนอแนะ

1. รายวิชาชนชั้นนำและผู้นำทางการเมือง ยังมีความเข้าใจในบริบทของชนชั้นนำ อยู่หลายประการที่ควรถ่ายทอดและส่งเสริมให้บุคคลสาธารณะได้เรียนรู้ให้มากขึ้น
2. คำว่าชนชั้นนำ ในความหมายของคนทั่วไป จัดว่าเป็นบุคคลระดับสูง เข้าถึงยาก อย่างไรก็ตาม หากศึกษาให้ละเอียดแล้วชนชั้นนำ ก็สามารถเข้าหาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้เช่นเดียวกัน
3. หากข้อค้นพบในรายวิชาชนชั้นนำและผู้นำทางการเมืองเป็นประโยชน์นำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชาและคณะอื่น ๆ ได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ณัชชานุช พิษิตธนารัตน์. (ม.ป.ป.). แนวคิดวิเคราะห์โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในประเทศไทย. *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*, 3(2), 1-28.
- นันทวุฒิ พิพัฒน์เสรีธรรม. (2551). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเกิดขึ้นของประชานิยมในประเทศไทย. *วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์*, 26(3), 22-25.

- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2554). วัฒนธรรมการเมืองไทย. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ*, 12(2), 49-63.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2555). *พิพากษ์ศาล*. กรุงเทพฯ: หนังสือพิมพ์มติชน.
- นุกูล ชื่นฟัก และ วรลักษณ์ ลลิตศิริวิมล. (2558). *ประชานิยมและความคาดหวังทางการเมือง ระบอบประชาธิปไตยในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. รายงานวิจัย. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วรวรรณ ธัญญ์สัณชัย.(2547). *การพัฒนาที่ยั่งยืนกับนโยบายประชานิยม: ศึกษาเฉพาะกรณีความคิดเห็นของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(รัฐศาสตร์)*. กรุงเทพมหานคร:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วิชญ์ บุญมาร์ตัน. (2549). *การศึกษาไทยในกระแสโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ: หนังสือพิมพ์มติชน.
- สังคีต พิริยะรังสรรค์ และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2536). *ชนชั้นกลางบนกระแสประชาธิปไตย*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุชาติ ศรีสุวรรณ. (2563). *ที่เห็นและเป็นไป: ประเทศที่เปลี่ยนไป*. ค้นจาก https://www.matichon.co.th/article/news_2176819
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2549). *ทักษิณา-ประชานิยม : ความหมายปัญหา และทางออก*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- Knight, A. (1998). Populism and neo-populism in Latin America. *Journal of Latin American Studies*, 30(2), 223-248.
- Robinson, R. (1995). *Emergence of the middle class in Southeast Asia*. Murdoch: Asia Research Center on Social, Political and Economic Change.